

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi nimikirjalain 4 ja 9 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1999 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi nimikirjalain 4 ja 9 §:n muuttamisesta (HE 113/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Pirjo Staffans, valtiovarainministeriö

- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
- lakimies Outi Raitoaho, Suomen Kuntaliitto
- professori Olli Mäenpää
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi Akava-JS ry, STTK-J ry, Valtion yhteisjärjestö VTY ry, Kunta-alan unioni, Tekniikan ja Peruspalveluiden Neuvottelujärjestö KTN ry, Kunnallisvirkamiesliitto KVL ry ja Toimihenkilöiden Neuvottelujärjestö TNJ ry ovat antaneet kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nimikirjalakia siten, että henkilötunnuksen tallettamisesta nimikirjaan säädettäisiin laissa. Lisäksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin henkilötunnus voidaan merkitä nimikirjanotteen.

Laki on tarkoitettu esityksen mukaan tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettu laki eli 1 päivänä joulukuuta 1999.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-

kunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valiokunnan jäljempänä ehdottamin muutoksin ja esittämin kannanotoin.

Henkilötunnuksen merkitseminen nimikirjanotteeseen

Lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä tapauksista, jolloin henkilötunnus merkitään nimikirjanotteeseen. Henkilötunnuksen luovuttamisessa nimikirjanotteen muodossa on kysymys henkilötietojen käsitte-lystä.

Henkilötietolaki (523/1999) on henkilötietojen käsittelyä koskeva yleislaki, jota kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava. Henkilötietolailla ei kuitenkaan valiokunnan käsityksen mukaan voida säännellä ja ratkaista kaikkia henkilötietojen käsittelyyn liittyviä yksittäisiä kysymyksiä, minkä vuoksi tarvitaan myös toimialakohtaista erityislainsäädäntöä. Valiokunta viittaa yleis- ja erityislainsäädännön suhteen osalta henkilötietolakiin liittyvään mietintönsä (HaVM 26/1998 vp).

Valiokunta toteaa, että hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin vaatimus säätää henkilötietojen suojasta lailla sisältää muun ohella sen, että sääntelyn on oltava riittävän täsmällistä (PeVL 14/1998 vp, HaVL 16/1998 vp, HaVL 19/1998 vp, HaVM 25/1998 vp ja HaVM 26/1998 vp). Valiokunta katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotetun nimikirjalain 9 §:n 2 momentin 3 kohta ei täytä mainitun täsmällisen sääntelyn vaatimusta, minkä vuoksi lakiehdotusta on tarpeen muuttaa.

Henkilötietolain 13 §:n 2 momentin mukaan henkilötunnuksen käsittely on sallittu virka-, työ- ja muita palvelussuhteita ja niihin liittyviä etuja koskevilla asioilla. Lain 13 §:n 4 momentin nojalla rekisterinpitäjän on huolehdittava siitä, että henkilötunnusta ei merkitä tarpeettomasti henkilörekisterin perusteella tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin.

Valiokunta ehdottaa sääntelyn selkeyttämiseksi ja täsmentämiseksi lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin muuttamista siten, että henkilötietolain 13 §:n 2 ja 4 momentin pohjalta asiallisesti vastaavan sisältöinen säännös otetaan nimikirjalain 9 §:n 2 momentin uudeksi 3 kohdaksi. Valiokunnan ehdotuksen mukaan henkilötunnus merkitään nimikirjanotteeseen, kun nimikirjan toimittaminen tai antaminen on tarpeen virkaksi työsuhteita ja niihin liittyviä etuja koskevilla asioilla.

Edellä ehdotetun muutoksen johdosta hallituksen esityksen 9 §:n 2 momentin 3 kohta siirtyy momentin 4 kohdaksi. Valiokunta ehdottaa tämän siirtyvän kohdan täsmentämistä siten, että henkilötunnus merkitään nimikirjanotteeseen, kun nimikirjanote annetaan tai toimitetaan muissa kuin 3 kohdassa mainituissa tapauksissa valtion, kunnan tai kuntayhtymän viranomaiselle taikka itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle sellaisen tehtävän hoitamista varten, jossa virkamiehen tai työntekijän yksiselitteinen yksilöiminen on tarpeen.

Voimaantulosäännös

Valiokunta ehdottaa vuosituhanen vaihteen lähestyessä varmuuden vuoksi lain voimaantulovuoden jättämistä avoimeksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

nimikirjalain 4 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä marraskuuta 1989 annetun nimikirjalain (1010/1989) 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä

lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 627/1999, uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §
(Kuten HE)

9 §

Nimikirjatiedon luovuttamistapa

— — — — —
Henkilötunnus merkitään nimikirjanotteen seuraavissa tapauksissa:

(1 kohta kuten HE)

2) muuhun virkamiehelle tai työntekijälle itselleen annettavaan nimikirjanotteeseen hänen sitä pyytäessään; (*poist.*)

3) *kun nimikirjanotteen toimittaminen tai antaminen on tarpeen virka- tai työsuhteita ja niihin liittyviä etuja koskevissa asioissa; sekä (Uusi 3 kohta)*

4) *kun nimikirjanote annetaan tai toimitetaan muissa kuin 3 kohdassa mainituissa tapauksissa valtion, kunnan tai kuntayhtymän viranomaiselle taikka itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle sellaisen tehtävän hoitamista varten, jossa virkamiehen tai työntekijän yksiselitteinen yksilöiminen on tarpeen. (4 kohta HE:n 3 kohta)*

—
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta (*poist.*) .

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
vpj. Pertti Turtiainen /vas
jäs. Rainer Erlund /erl
Rakel Hiltunen /sd
Ulla Juurola /sd
Esko Kurvinen /kok
Kari Kärkkäinen /skl
Kirsi Ojansuu /vihr

Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Pekka Ravi /kok
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
Kari Urpilainen /sd
Jari Vilén /kok.